

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри
міжнародних економічних відносин
та безпеки бізнесу
Протокол № 1 від 22.08.2025 р.

ПОГОДЖЕНО

Проректор з навчально-методичної
роботи

Каріна ЦЕМАШКАЛО

**МІЖНАРОДНІ СТРАТЕГІЇ
робоча програма навчальної дисципліни (РПНД)**

Галузь знань	<i>С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»</i>
Спеціальність	<i>С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізацією С1.02 Міжнародні економічні відносини)»</i>
Освітній рівень	<i>другий (магістерський)</i>
Освітня програма	<i>Міжнародні економічні відносини</i>

Статус дисципліни	<i>обов'язкова</i>
Мова викладання, навчання та оцінювання	<i>українська</i>

Розробник: д.е.н., професор		Наталія ПАРХОМЕНКО
--------------------------------	---	--------------------

Завідувач кафедри міжнародних економічних відносин та безпеки бізнесу		Ірина ОТЕНКО
--	---	--------------

Гарант програми		Олександра ГРОНЬ
-----------------	---	------------------

**Харків
2025**

ВСТУП

Актуальність формування міжнародних стратегій підтверджується глибокими теоретичними дослідженнями сфери міжнародних економічних відносин, практичною необхідністю використання системного підходу щодо оцінки внутрішніх резервів та зовнішніх можливостей для забезпечення довгострокового успіху бізнесу на зовнішніх ринках, потребою уніфікації стратегічних альтернатив, що використовуються у сфері міжнародних економічних відносин.

Принципи і методика вибору міжнародних стратегій лежать в основі будь якої діяльності, формуючи конкурентні переваги, впевненість при розробці поточних дій та позитивну адаптацію до нестабільних, різноспрямованих векторів розвитку міжнародних економічних відносин.

Міжнародні стратегії забезпечують географічний вектор росту, досягнення конкурентної переваги, формування гнучкості та синергії на міжнародному ринку, що зумовлює відповідну структуру даної дисципліни, широкий перелік спеціалізованих питань та пріоритетну значущість стратегічних напрямків для розвитку всієї системи управління.

Навчальна дисципліна «Міжнародні стратегії» є базовою навчальною дисципліною та вивчається згідно з навчальним планом підготовки фахівців освітнього рівня «магістр» спеціальності «Міжнародні економічні відносини» всіх форм навчання.

Метою вивчення дисципліни є формування системи знань, вмінь і практичних навичок щодо теоретичних засад та методико-практичного інструментарію формування та вибору міжнародних стратегій.

Завданнями навчальної дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти системи знань, аналітичних умінь і практичних компетентностей, необхідних для професійної діяльності у сфері міжнародних економічних відносин, зокрема щодо розуміння глобального та регіонального середовища формування сучасних міжнародних стратегій, його динаміки, ризиків і можливостей; аналізу економічних, політичних, інституційних та соціокультурних чинників, що впливають на вибір міжнародних стратегій на різних рівнях управління; вивчення особливостей розробки та реалізації національних, корпоративних та інтеграційних стратегій економічного розвитку в умовах глобалізації, регіоналізації та цифрової трансформації; засвоєння принципів і механізмів сучасної міжнародної регуляторно-координаційної політики, ролі міжнародних економічних організацій та інтеграційних об'єднань; формування навичок стратегічного аналізу, вибору, обґрунтування та адаптації міжнародних стратегій суб'єктів міжнародних економічних відносин; оволодіння методами оцінювання ефективності та результативності міжнародних стратегій, їх впливу на конкурентоспроможність, стійкість і довгостроковий розвиток; розвитку здатності приймати стратегічні управлінські рішення в умовах невизначеності, нестабільності та трансформаційних змін міжнародного економічного середовища.

Об'єктом навчальної дисципліни є процеси стратегічного розвитку та стратегічного управління у сфері міжнародних економічних відносин, що

формуються на глобальному, регіональному, національному та корпоративному рівнях у взаємодії суб'єктів світової економіки.

Предметом навчальної дисципліни є методологія формування, вибору та практика реалізації сучасних міжнародних стратегій розвитку окремих країн, міжнародних організацій, регіональних інтеграційних утворень і різних суб'єктів міжнародних економічних відносин.

Самостійна робота має бути організована таким чином, щоб була можливість у здобувачів глибинно засвоювати основні положення навчальної дисципліни, формувати здатності опановувати ефективні технічні прийоми і методи розробки та реалізації міжнародних стратегій.

Навчальна дисципліна «Міжнародні стратегії» належить до обов'язкових навчальних дисциплін.

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна визначено в табл. 1.

Таблиця 1

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти	Результати навчання
ЗК02	РН02
СК01	
СК02	РН07
СК11	
ЗК02	РН09
СК04	
СК07	РН12
СК08	
СК10	РН15

де, РН2. Креативно мислити, проявляти гнучкість у прийнятті рішень на основі логічних аргументів та перевірених фактів в умовах обмеженого часу і ресурсів на засадах використання різних діагностичних методологій провідних міжнародних організацій.

РН7. Досліджувати й аналізувати моделі розвитку національних економік та обґрунтовувати заходи досягнення їх стратегічних цілей в умовах трансформації світогосподарських відносин.

РН9. Здійснювати моніторинг, аналіз, оцінку діяльності глобальних фірм (корпорацій, стратегічних альянсів, консорціумів, синдикатів, трастів тощо) з метою ідентифікації їхніх конкурентних позицій та переваг на світових ринках.

РН12. Визначати геоекономічні стратегії країн та їхні регіональні економічні пріоритети з урахуванням національних економічних інтересів і безпекової компоненти міжнародних економічних відносин у контексті глобальних проблем людства й асиметричності розподілу світових ресурсів.

РН 15. Приймати обґрунтовані маркетингові та управлінські рішення в процесі стратегічного планування діяльності підприємства на міжнародному ринку.

ЗК02. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

СК01. Здатність приймати обґрунтовані рішення щодо налагодження міжнародних економічних відносин на всіх рівнях їх реалізації.

СК02. Здатність розробляти та аналізувати моделі розвитку національних економік і визначати їхню роль у сучасній світогосподарській системі.

СК04. Здатність оцінювати масштаби діяльності глобальних фірм та їхні позиції на світових ринках.

СК7. Здатність аналізувати й оцінювати геоекономічні стратегії країн з позиції національних економічних інтересів.

СК8. Здатність прогнозувати тенденції розвитку міжнародних ринків з урахуванням кон'юнктурних змін.

СК10. Здатність застосовувати інструментарій формування іміджу України на міжнародних ринках.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1

Теоретико-методичні засади формування та розвитку стратегічної компоненти у сфері міжнародних економічних відносин

Тема 1. Теоретична сутність стратегічної орієнтації міжнародних економічних відносин

Стратегічна орієнтація міжнародних економічних відносин як основа довгострокового розвитку суб'єктів світового господарства. Об'єктивна необхідність формування стратегічної компоненти у системі міжнародних економічних відносин в умовах глобалізації, економічної нестабільності та посилення міжнародної конкуренції. Взаємозв'язок і взаємодія підсистем управління в процесі здійснення міжнародної економічної діяльності (економічної, організаційної, інституційної, соціальної, фінансової та інформаційної). Стратегічне управління як інтегруюча ланка координації міжнародної діяльності підприємств, корпорацій та інших економічних агентів. Аналіз базових теоретичних підходів до стратегічного управління в системі міжнародних економічних відносин. Порівняльна характеристика управлінських підсистем за ключовими критеріями: місія та стратегічні цілі; об'єкт концентрації управлінської уваги; урахування фактору часу (коротко-, середньо- та довгострокова перспектива); основа побудови системи управління; підходи до управління людськими ресурсами; критерії та показники ефективності управління. Ендогенний підхід до трактування стратегічного управління міжнародною діяльністю та його ключові положення. Концептуальні позиції представників ендогенного підходу (І. Глук, Л. Джаух, А. Томпсон, А. Стрикленд) щодо ролі внутрішніх ресурсів, компетенцій і організаційного потенціалу в формуванні міжнародних стратегій. Екзогенний підхід до розуміння стратегічного управління

міжнародними економічними відносинами. Визначення стратегічного управління у працях А. Роув, Д. Шенді, з акцентом на вплив зовнішнього середовища, глобальних ринків, міжнародних інституцій та гео економічних чинників. Інституційний підхід до дослідження стратегічного управління міжнародною діяльністю як багатокомпонентної системи. Роль формальних і неформальних інститутів, міжнародних правил, норм та угод у формуванні стратегічних рішень суб'єктів міжнародних економічних відносин. Концептуальний підхід до визначення сутності міжнародних стратегій у контексті використання програмних засобів мислення, стратегічних моделей та аналітичних інструментів прийняття рішень у міжнародному середовищі. Рівні формування та реалізації міжнародних стратегій у системі міжнародних економічних відносин: корпоративний, діловий та функціональний.

Тема 2. Особливості формування міжнародних стратегій в умовах глобальної економічної трансформації

Міжнародні стратегії як результат взаємодії внутрішніх і зовнішніх чинників розвитку суб'єктів міжнародних економічних відносин. Специфіка процесу формування міжнародних стратегій в умовах глобальної нестабільності, посилення конкуренції та структурних змін світової економіки. Внутрішнє середовище формування міжнародних стратегій: ресурсний потенціал, організаційна структура, управлінські компетенції, інноваційні можливості та стратегічна культура суб'єктів міжнародної діяльності. Роль внутрішніх факторів у виборі стратегічних альтернатив і моделей міжнародної поведінки. Зовнішнє середовище формування міжнародних стратегій та його ключові складові. Політико-правове та регуляторне середовище міжнародної діяльності: міжнародні договори, торговельні режими, санкційна політика, наднаціональне регулювання та вплив міжнародних організацій. Роль країн-лідерів світової економіки у формуванні глобальних умов розвитку та стратегічних орієнтирів міжнародної діяльності. Зміна конфігурації світового економічного лідерства. Поява та зміцнення позицій нових центрів економічного зростання та їх вплив на структуру міжнародних стратегій. Європейський Союз як потужний економічний та інституційний агент світової економіки. Особливості впливу ЄС на формування міжнародних стратегій через єдиний ринок, регуляторні стандарти, торговельну та інвестиційну політику. Значення країн, що розвиваються, у формуванні сучасних умов розвитку світової економіки. Зростання ролі нових індустріальних країн, ринків, що формуються, та їх участь у глобальних ланцюгах створення вартості. Економічне середовище міжнародних стратегій. Світова торгівля та кон'юнктурні коливання на глобальних товарних і послугних ринках. Поняття «економічних епідемій» як швидкого поширення кризових явищ між національними економіками. Нестабільність світових фінансових ринків, валютні та боргові ризики. Міжнародне інвестування в системі формування міжнародних стратегій. Проблеми фінансування національних економік, мобільність капіталу, транснаціоналізація інвестиційних потоків та їх стратегічне значення. Глобалізація як визначальний чинник формування міжнародних стратегій. Взаємозв'язок процесів глобалізації та

регіоналізації у світовій економіці. Передумови виникнення глобалізації, її сутність, джерела та основні прояви. Основні теорії глобалізації та їх інтерпретація впливу глобальних процесів на міжнародні економічні відносини. Позитивні та негативні наслідки глобалізації для національних економік, міжнародного бізнесу та економічної безпеки. Формування національних стратегій розвитку в умовах глобалізації. Узгодження національних економічних інтересів із глобальними тенденціями, адаптація стратегічних пріоритетів до викликів світової економіки.

Тема 3. Особливості національних та інтеграційних стратегій у системі міжнародних економічних відносин

Національні стратегії економічного розвитку як інструмент реалізації довгострокових інтересів держав у світовій економіці. Загальні цілі та завдання стратегій економічного розвитку провідних країн світу. Моделі економічного розвитку держав-лідерів та їх вплив на формування глобальних економічних трендів. Зовнішньополітичні стратегії держав-лідерів як складова національних стратегій розвитку. Особливості та пріоритети зовнішньої політики США, Японії, Європейський Союз та Китаю в контексті міжнародної економічної конкуренції та глобального управління. Соціально-економічні стратегії розвитку держав-лідерів: поєднання економічного зростання, інновацій, соціальної стабільності та підвищення конкурентоспроможності. Специфіка соціально-економічних стратегій країн з перехідною економікою. Інвестиційні стратегії перехідних економік та їх роль у структурній модернізації. Промислова та структурна політика як інструменти трансформації національної економіки. Соціальна політика держав з перехідною економікою в умовах інтеграції у світове господарство. Зовнішньоекономічні стратегії держав пострадянського простору. Проблеми, принципи та напрями формування стратегій економічного розвитку України в умовах геоекономічних викликів та європейської інтеграції. Інтеграційні процеси у світовій економіці як форма реалізації колективних стратегічних інтересів держав. Одновекторні та багатовекторні моделі інтеграційної взаємодії та їх вплив на національні стратегії розвитку. Міжнародні інтеграційні стратегії: сутність, цілі та основні елементи. Етапи розвитку інтеграційних процесів та еволюція організаційних форм міжнародної економічної інтеграції. Особливості інтеграційних стратегій і процесів у межах Європейський Союз, НАФТА та АСЕАН. Порівняльна характеристика моделей інтеграції, рівнів інституціоналізації та стратегічних пріоритетів.

Змістовий модуль 2

Стратегічний потенціал суб'єктів міжнародних економічних відносин

Тема 4. Формування стратегічної складової діяльності суб'єктів міжнародних економічних відносин на глобальних ринках

Стратегічна складова як ключовий елемент забезпечення конкурентоспроможності та стійкого розвитку суб'єктів міжнародних економічних відносин у глобальному економічному середовищі. Роль стратегічного потенціалу у формуванні довгострокових переваг економічних агентів на світових ринках. Формування стратегічної компоненти діяльності суб'єктів міжнародних економічних відносин в умовах глобалізації, регіоналізації та посилення міжнародної конкуренції. Узгодження стратегічних пріоритетів з глобальними економічними трендами та інституційними обмеженнями. Підготовчий етап формування стратегічно орієнтованої системи управління міжнародною економічною діяльністю: його сутність, структурні елементи та функціональні характеристики. Оцінювання стратегічного потенціалу, рівня міжнародної інтегрованості та здатності до адаптації економічних агентів. Розроблення програми стратегічних змін на глобальних ринках із урахуванням часових параметрів реалізації, фінансових ресурсів та макроекономічних обмежень. Взаємозв'язок стратегічного планування з інвестиційною, торговельною та інноваційною політикою. Реалізація стратегічних змін у системі міжнародних економічних відносин як процес структурної та функціональної трансформації економічних агентів. Адаптація моделей міжнародної поведінки до змін кон'юнктури світових ринків та регуляторного середовища. Завершальний етап формування моделі стратегічної діяльності суб'єктів міжнародних економічних відносин: оцінювання результатів, виявлення перспектив розвитку та ідентифікація структурних обмежень і ризиків. Механізми коригування стратегічних рішень на основі зворотного зв'язку. Етапи розвитку стратегічної складової діяльності суб'єктів міжнародних економічних відносин на глобальних ринках. Перехід від реактивних до проактивних та адаптивних стратегій у міжнародному середовищі. Обґрунтування та вибір міжнародних стратегій у контексті прийняття стратегічних економічних рішень. Чотири етапи формування стратегічних рішень відповідно до концепції прийняття рішень Герберт Саймон: ідентифікація проблеми, розроблення альтернатив, вибір оптимальної стратегії та оцінювання результатів її реалізації. Формування системи стратегічних цілей суб'єктів міжнародних економічних відносин на глобальних ринках з урахуванням філософії, місії та довгострокових економічних інтересів. Вплив результатів аналізу зовнішнього (прямого і непрямого) та внутрішнього середовища, конкурентного й портфельного аналізу на визначення стратегічних орієнтирів. Формування міжнародних стратегій та ініціювання адаптивних процесів, спрямованих на їх ефективну реалізацію в умовах невизначеності світової економіки. Забезпечення стратегічної гнучкості та економічної стійкості суб'єктів міжнародних економічних відносин. Візуалізація процесу реалізації міжнародних стратегій із використанням символу нескінченності як відображення безперервного характеру стратегічного аналізу, реалізації, контролю та коригування стратегічних рішень у системі міжнародних економічних відносин.

Тема 5. Методи оцінки стратегічних альтернатив суб'єктів міжнародних економічних відносин

Оцінка стратегічних альтернатив як ключовий етап формування міжнародних стратегій у системі міжнародних економічних відносин. Місце та роль аналітичних методів у процесі вибору адекватної стратегії діяльності суб'єктів на глобальних ринках. Поетапна структура оцінювання чинників, що визначають вибір міжнародних стратегій. Послідовність аналізу внутрішніх можливостей, зовнішніх обмежень та конкурентного середовища у процесі стратегічного вибору. Базова модель вибору міжнародних стратегій розвитку суб'єктів міжнародних економічних відносин. Логіка переходу від стратегічного аналізу до формування альтернатив і прийняття стратегічних рішень. Система кількісних і якісних показників оцінювання міжнародної діяльності. Критерії відбору показників ефективності, конкурентоспроможності, стійкості та адаптивності на глобальних ринках. Принципи інтеграції кількісних і якісних показників у єдину систему оцінювання стратегічних альтернатив. Використання зважування, нормалізації та бальної оцінки для забезпечення порівнюваності різнорідних показників. Проведення стратегічного аналізу та формування конкурентного профілю суб'єкта міжнародних економічних відносин. Застосування методів стратегічного аналізу для оцінювання непорівнянних показників за умов єдиної кількісної шкали. Контрольна карта як інструмент стратегічного аналізу: сутність, структура та практичне використання. Розрахунок інтегральних показників окремих напрямів міжнародної діяльності та факторів зовнішнього середовища з метою ідентифікації сильних і слабких сторін, можливостей та загроз. Використання інтегральних показників для побудови графічних моделей стратегічного аналізу. Аналіз конкурентного профілю за контрольною картою І. Ансофф. Визначення ключових факторів успіху на міжнародних ринках. Кількісне обмеження факторів, що можуть ефективно розвиватися одночасно у міжнародній економічній діяльності. Формування універсального переліку ключових факторів успіху для різних напрямів міжнародної діяльності (торговельної, інвестиційної, виробничої, інноваційної). Сегментаційне позиціонування суб'єктів міжнародних економічних відносин з урахуванням конкурентного середовища. Карта стратегічних груп як інструмент аналізу конкурентної структури міжнародного ринку. Формування поетапної моделі побудови стратегічної карти. Вибір релевантних показників міжнародної діяльності для стратегічного аналізу на основі наявних і потенційних конкурентних переваг. Аналіз тенденцій розвитку основних операторів міжнародного ринку та визначення адекватних міжнародних стратегій з урахуванням динаміки глобального економічного середовища.

Тема 6. Типологізація міжнародних стратегій суб'єктів міжнародних економічних відносин

Типологізація міжнародних стратегій як інструмент систематизації стратегічних рішень суб'єктів міжнародних економічних відносин. Загальна класифікація міжнародних стратегій за характером конкурентної поведінки, рівнем інтернаціоналізації та галузевою належністю. Особливості використання конкурентних стратегій залежно від секторальної структури економіки. Характерні риси первинного сектору економіки та їх вплив на вибір міжнародних стратегій.

Класифікація суб'єктів аграрного сектору, добувної та переробної промисловості у контексті міжнародної економічної діяльності. Міжнародні стратегії суб'єктів вторинного та третинного секторів економіки. Особливості функціонування промисловості, торгівлі та сфери послуг за умов високого рівня диверсифікації продукції, наявності товарів-замінників, низьких витрат переключення, інтенсивної конкуренції та диференціації торговельних марок. Обмеження та ризику стратегічної поведінки у вторинному й третинному секторах. Типологія міжнародних стратегій за критерієм ступеня адаптації діяльності до умов міжнародного ринку. Загальні етапи інтернаціоналізації економічної діяльності та їх вплив на стратегічний вибір. Необхідність формування адаптивних стратегій у відповідь на динамічні зміни глобального ринкового середовища. Стратегія дублювання національної моделі діяльності на міжнародних ринках: передумови використання, переваги та обмеження. Мультилокальна стратегія як форма адаптації до особливостей національних ринків на середніх етапах інтернаціоналізації. Глобальна стратегія як домінуюча модель міжнародної діяльності великих корпорацій та транснаціональних економічних структур. Класифікація міжнародних стратегій за рівнем інтернаціоналізації діяльності. Стратегія створення дочірнього підприємства у повній власності. Альтернативи виходу на міжнародний ринок через створення нового підприємства або поглинання іноземної компанії чи її активів. Стратегія створення спільних підприємств: економічна доцільність, переваги та ризику. Використання стратегії ліцензування як інструменту швидкого розширення міжнародної присутності. Основні критерії та умови застосування стратегії франчайзингу у міжнародній економічній діяльності. Сучасні принципи використання стратегії офшорного виробництва у глобальних ланцюгах створення вартості. Експортно-імпортні стратегії як базова форма участі у міжнародній торгівлі. Стратегії зовнішнього зростання суб'єктів міжнародних економічних відносин. Атакуючі та оборонні стратегії зовнішнього зростання: їх переваги та обмеження. Причини застосування зовнішньої диверсифікації у міжнародній діяльності. Поняття, форми та фінансові наслідки концентричної зовнішньої диверсифікації. Конгломератна зовнішня диверсифікація: переваги, недоліки та умови досягнення фінансової синергії. Стратегії зовнішньої інтеграції у міжнародній економічній діяльності. Умови використання горизонтальної зовнішньої інтеграції. Сутність та економічні наслідки вертикальної зовнішньої інтеграції у глобальному конкурентному середовищі.

Перелік практичних занять, а також питань та завдань до самостійної роботи наведено в табл. 2.

Таблиця 2

Перелік практичних занять / завдань

Назва теми та завдання	Зміст
------------------------	-------

Тема 1. Практичне заняття. Завдання 1.	Тема 1. Теоретична сутність стратегічної орієнтації міжнародних економічних відносин Практичне заняття 1. Порівняльний аналіз теоретичних підходів до стратегічного управління у системі міжнародних економічних відносин
Тема 2. Практичне заняття. Завдання 2.	Тема 2. Особливості формування міжнародних стратегій в умовах глобальної економічної трансформації Практичне заняття 2. Аналіз впливу зовнішнього середовища на формування міжнародних стратегій суб'єктів міжнародних економічних відносин
Тема 2. Практичне заняття. Завдання 3.	Тема 2. Особливості формування міжнародних стратегій в умовах глобальної економічної трансформації Практичне заняття 3. Оцінювання ролі глобалізації та регіоналізації у виборі міжнародних стратегій розвитку
Тема 3. Практичне заняття. Завдання 4.	Тема 3. Особливості національних та інтеграційних стратегій у системі міжнародних економічних відносин Практичне заняття 4. Порівняльний аналіз національних стратегій економічного розвитку держав-лідерів
Тема 3. Практичне заняття. Завдання 5.	Тема 3. Особливості національних та інтеграційних стратегій у системі міжнародних економічних відносин Практичне заняття 5. Аналіз інтеграційних стратегій регіональних економічних об'єднань
Тема 3. Практичне заняття. Завдання 6.	Тема 3. Особливості національних та інтеграційних стратегій у системі міжнародних економічних відносин Практичне заняття 6. Оцінка стратегічних пріоритетів України в системі міжнародних економічних відносин
Тема 4. Практичне заняття. Завдання 7.	Тема 4. Формування стратегічної складової діяльності суб'єктів міжнародних економічних відносин на глобальних ринках Практичне заняття 7. Оцінювання стратегічного потенціалу суб'єктів міжнародних економічних відносин
Тема 4. Практичне заняття. Завдання 8.	Тема 4. Формування стратегічної складової діяльності суб'єктів міжнародних економічних відносин на глобальних ринках Практичне заняття 8. Розроблення стратегічних цілей і міжнародної стратегії суб'єкта міжнародних економічних відносин
Тема 5. Практичне заняття. Завдання 9.	Тема 5. Методи оцінки стратегічних альтернатив суб'єктів міжнародних економічних відносин Практичне заняття 9. Формування системи кількісних і якісних показників оцінки міжнародних стратегічних альтернатив
Тема 5. Практичне заняття. Завдання 10.	Тема 5. Методи оцінки стратегічних альтернатив суб'єктів міжнародних економічних відносин

	Практичне заняття 10. Побудова конкурентного профілю та контрольної карти у стратегічному аналізі суб'єкта міжнародних економічних відносин
Тема 5. Практичне заняття. Завдання 11.	Тема 5. Методи оцінки стратегічних альтернатив суб'єктів міжнародних економічних відносин Практичне заняття 11. Використання інтегральних показників і стратегічних карт для вибору міжнародної стратегії
Тема 6. Практичне заняття. Завдання 12.	Тема 6. Типологізація міжнародних стратегій суб'єктів міжнародних економічних відносин Практичне заняття 12. Класифікація міжнародних стратегій за галузевими та секторальними ознаками
Тема 6. Практичне заняття. Завдання 13.	Тема 6. Типологізація міжнародних стратегій суб'єктів міжнародних економічних відносин Практичне заняття 13. Аналіз стратегій інтернаціоналізації суб'єктів міжнародних економічних відносин
Тема 6. Практичне заняття. Завдання 14.	Тема 6. Типологізація міжнародних стратегій суб'єктів міжнародних економічних відносин Практичне заняття 14. Вибір форм виходу на міжнародні ринки та стратегій зовнішнього зростання
Тема 6. Практичне заняття. Завдання 15.	Тема 6. Типологізація міжнародних стратегій суб'єктів міжнародних економічних відносин Практичне заняття 15. Порівняльна оцінка стратегій диверсифікації та інтеграції у міжнародній економічній діяльності

Перелік самостійної роботи за навчальною дисципліною наведено в табл. 3

Таблиця 3

Перелік самостійної роботи

Назва теми	Зміст
Теми 1 – 6	Вивчення лекційного матеріалу з навчальної дисципліни, нормативно-розпорядчих документів та довідкових матеріалів та ознайомлення з стратегічним інструментарієм
Теми 1 – 6	Підготовка до практичних занять
Теми 1 – 6	Підготовка до колоквиуму
Теми 1 – 6	Підготовка до контрольної роботи

Кількість годин лекційних та практичних занять та годин самостійної роботи наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі викладання навчальної дисципліни для набуття визначених результатів навчання, активізації освітнього процесу передбачено застосування таких методів навчання, як:

Словесні (лекція (Теми 1 – 6), міні-лекції (Теми 1 – 2), проблемні лекції (Теми 3 – 6)).

Наочні (демонстрація (Теми 1 – 6)).

Практичні (практична робота (Теми 1 – 6)).

ФОРМИ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Університет використовує 100 бальну накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти.

Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних, практичних, лабораторних та семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача вищої освіти до виконання конкретної роботи і оцінюється сумою набраних балів:

– для дисциплін з формою семестрового контролю **екзамен (іспит):** максимальна сума – 60 балів; мінімальна сума, що дозволяє здобувачу вищої освіти скласти **екзамен (іспит)** – 35 балів.

Підсумковий контроль включає семестровий контроль та атестацію здобувача вищої освіти.

Семестровий контроль проводиться у формах семестрового екзамену (іспиту), диференційованого заліку або заліку. Складання семестрового екзамену (іспиту) здійснюється під час екзаменаційної сесії.

Максимальна сума балів, яку може отримати здобувач вищої освіти під час екзамену (іспиту) – 40 балів. Мінімальна сума, за якою екзамен (іспит) вважається складеним – 25 балів.

Підсумкова оцінка за навчальною дисципліною визначається:

– для дисциплін з формою семестрового контролю **екзамен (іспит)** – сумуванням балів за поточний та підсумковий контроль.

Під час викладання навчальної дисципліни використовуються наступні контрольні заходи:

Поточний контроль: виконання практичних завдань (40 балів), поточна контрольна робота (10 балів), колоквіум (10 балів).

Семестровий контроль: Екзамен (40 балів)

Більш детальну інформацію щодо системи оцінювання наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

Приклад екзаменаційного білета та критерії оцінювання для навчальної дисципліни.

Приклад екзаменаційного білета

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця
Другий (магістерський) рівень вищої освіти
Спеціальність «Економіка та міжнародні економічні відносини»
Освітньо-професійна програма «Міжнародні економічні відносини»
Семестр I
Навчальна дисципліна «Міжнародні стратегії»
ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1

Завдання 1 (стереотипне)

1. Згідно з моделлю Shell, якщо міжнародна компанія займає середні позиції у привабливій галузі, її становище відповідає такій стратегії:
 - A) зростання,
 - B) посилення конкурентних переваг,
 - C) генератор коштів,
 - D) обережне продовження бізнесу.
2. Який із наведених методів прогнозування міжнародних стратегій є якісним?
 - A) метод рухомого середнього,
 - B) метод інтерв'ю,
 - C) побудова трендів,
 - D) метод екстраполяції.
3. До основних чинників конкурентоспроможності країни відносять:
 - A) інформаційну інфраструктуру, природні ресурси,
 - B) некваліфіковану робочу силу, кліматичні умови,
 - C) постачальників сировини та матеріалів,
 - D) супутні та допоміжні галузі.
4. Оберіть класифікацію міжнародних стратегій за строком дії:
 - A) тимчасові та постійні,
 - B) довгострокові та постійні,
 - C) короткострокові та довгострокові,
 - D) глобальні та регіональні.
5. Засновником школи стратегічного планування є:
 - A) А. Томпсон,
 - B) Дж. Штейнер,
 - C) І. Ансоф,
 - D) К. фон Клаузевиц.
6. Засновником якої зі стратегічних шкіл є Майкл Портер –
 - A) школи дизайну,
 - B) школи позиціонування,
 - C) школи планування,
 - D) когнітивної школи.
7. Метод стратегічного аналізу, який дозволяє виявити та оцінити фактори впливу макросередовища на результати поточної та майбутньої діяльності суб'єкта міжнародних економічних відносин:
 - A) SWOT-аналіз,
 - B) TOWS-аналіз,
 - C) PEST-аналіз,

D) немає правильної відповіді.

Завдання 2 (діагностичне)

Проведіть стратегічний аналіз факторів непрямого зовнішнього середовища суб'єкта міжнародних економічних відносин на основі бальної оцінки, Розрахуйте сумарний інтегральний показник за кожною із представлених країн. Підготуйте обґрунтований висновок за результатами розрахунків.

Таблиця 1. Вихідні дані

Показники	Країна А	Країна Б	Країна В	Країна Г	Відносна Важливість показника
Політичний чинник					
Регулювання ЗЕД	імпорт 610 млрд. дол., експорт 106 млрд. дол	імпорт 200 млрд. дол, експорт 752 млрд. дол	імпорт 35 млрд. дол, експорт 23 млрд. дол	імпорт 45,9 млрд. дол, експорт 34,2 млрд. дол	0,51
Інтереси політичних груп	сприятливі	не сприятливі	сприятливі	сприятливі	0,49
Соціальний чинник					
Ієрархія потреб	імовірність задоволення від 60 до 80%	імовірність задоволення від 40 до 60%	імовірність задоволення від 0 до 20%	імовірність задоволення від 20 до 40%	0,27
Демографічні тенденції	143,1 млн. чол., -0,2%	82,36 млн. чол., +0,3%	501,3 млн. чол -0,01%	38,7 млн. чол., +0,1%	0,31
Рівень життя	за рисою бідності 2,8% населення	за рисою бідності менш 3% населення	за рисою бідності менш 9,3% населення	за рисою бідності 23% населення	0,42
Технологічний чинник					
Витрати на наукові розробки	1% від ВВП	2,5% від ВВП	3,6% від ВВП	1,5% від ВВП	0,56
Захист інтелектуальної власності	не значна	значна	значна	менш значна	0,01
Поява нової продукції	1р/2 роки	1р/4мес.	1р/5 років	1р/1,5року	0,43
Економічний чинник					
ВВП	130 млрд. Дол.	2132 млрд дол.	874 млрд. дол	380 млрд. дол	0,14
Стадія ділового циклу	5,10%	1,50%	-3,5%	1%	0,36
Рівень інфляції	15%	5%	1,5%	12,10%	0,19
Рівень зайнятості	93%	88%	85%	81,90%	0,15
Інвестиційний клімат	42 млрд.дол	461 млрд.дол	29 млрд,дол	61,6 млрд.дол	0,16

Завдання 3 (евристичне)

Сформулюйте національно орієнтовану стратегію розвитку обробної промисловості. Визначте можливі стратегічні варіанти та охарактеризуйте їх з позицій створення та реалізації економічної цінності.

Затверджено на засіданні кафедри міжнародних економічних відносин та безпеки бізнесу протокол № _____ від «___» _____ 20__ р.

Екзаменатор д.е.н., проф.

Зав. кафедрою д.е.н., проф.

Пархоменко Н.О.

Отенко І.П.

Критерії оцінювання

Завдання 1 тестування (стереотипне) – 7 балів,

а саме:

1 бал за кожен вірний відповідь тесту,

0 балів за невірний відповідь.

Завдання 2 (діагностичне) – 20 балів,

а саме: 4 бали – обрання методично доцільного підходу, знання формул розрахунків,

5 балів – вірний арифметично розрахунок показників,

5 балів – формальність узагальнення вирішення завдання,

6 балів – обґрунтований творчий висновок щодо значення отриманих показників.

Завдання 3 (евристичне) – 13 балів,

а саме:

3 бали – володіння теоретичними знаннями та застосування базових понять в контексті поставленої проблеми,

3 бали – вміння розкрити сутність та обґрунтувати шляхи вирішення проблеми,

3 бали – застосування творчого підходу до вирішення поставленої проблеми,

4 бали – послідовність та аргументованість викладення матеріалу.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Міжнародна економіка: навчально-практичний посібник / В. О. Козуб, М. В. Горобинська, Ю. Б. Доброскок [та ін.]; Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2023. – 307 с. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/32800>

2. Підприємництво та торгівля у цифрову добу: від традиційних ринків до електронної комерції : навчальний посібник / Литвиненко А. О. Таллінн : Teadmus, 2026. – 115 с. – Режим доступу: https://api.teadmus.org/storage/published_books/Entrepreneurship_Trade_Digital_Age/monograph.pdf

3. Світове господарство і міжнародні економічні відносини: навчальний посібник у схемах і таблицях / С. В. Бестужева, В. О. Козуб, Н. В. Проскурніна та

ін. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2021. – 248 с. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/27473>

Додаткова

4. Parkhomenko N. Strategies of organizational development of entrepreneurial activity in global environment / N. Parkhomenko // Management and Entrepreneurship: Trends of Development. – 2025. – 3(33). – P. 137-148. URL: <https://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/37942>

5. Parkhomenko N. Brand Development Strategy of Agrarian Products / N. Parkhomenko, L. Vilcekova, O. Mishyn and other // WSEAS Transactions on Business and Economics. – 2025. – Volume 22. – P. 1381-1392. URL: <https://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/37022>

6. Parkhomenko N. Management of competitive advantages of confectionery industry enterprises (case of Slovakia and Ukraine) / N. Parkhomenko, L. Vilčeková, P. Štarchoň // Academy Review. – 2025. – 1(65). – Pp. 254-266. URL: <https://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/36614>

7. Parkhomenko N. Digital drivers of entrepreneurial economic security in strategic development of international business / N. Parkhomenko // Інвестиції: практика та досвід. – 2025. №24. – С. 7-13. URL: <https://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/38693>

8. Parkhomenko N. Competitive positioning of agribusiness in the world food markets / N. Parkhomenko, L. Vilcekova, P. Starchon and other. - Scientific Papers Series Management, Economic Engineering in Agriculture and Rural Development. - 2024. - Vol. 24. - Issue 4. - P. 585-594. URL: <https://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/35221>

9. Parkhomenko N. Enterprise development strategy in the global environment / N. Parkhomenko, I. Otenko, V. Otenko and other // Academy review. - 2024. - № 1 (60). URL: <https://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/32884>

10. Parkhomenko N. Big data technologies in analysis of consumer behavior / N. Parkhomenko, L. Vilcekova, P. Starchon // Časopis za ekonomiju i tržišne komunikacije Economy and Market Communication Review. - 2024. - Vol. 14. - No. 2. - Pp. 711-720. URL: <https://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/36615>

11. Parkhomenko N. Industrial development of region in context of globalization and integration processes: case of Kharkiv region of Ukraine / N. Parkhomenko // Management and Entrepreneurship: Trends of Development. - 2023. - 1(23). - Pp. 8-20. URL: <https://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/29755>

12. Parkhomenko N. Formation of organizational development strategy of enterprise in context of changes in international environment / N. Parkhomenko // Management and entrepreneurship: trends of development. – 2022. – Issue 1(19). – P. 20-27. URL: <https://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/27494>

13. Parkhomenko N. The impact of digitalization of international marketing activities on the business processes of the enterprise / N. Parkhomenko // Innovative educational technologies: European experience and its application in training in economics and management : Proceedings of scientific and pedagogical internship,

October 28 – December 8, 2024, Riga, Latvia). - Riga, Latvia : Baltija Publishing, 2024. P.125-126. URL: <https://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/36617>

14. Другова О. С. Стратегії підвищення конкурентоспроможності через цифрові технології, інновації та сталий розвиток / О. С. Другова // Східна Європа: економіка, бізнес та управління. - 2024. - № 3 (44). - С. 39-45. URL: <https://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/34754>

15. Журавльова І. В. Парадигма фінансової стратегії в умовах невизначеності / І.В. Журавльова // Економіка та суспільство.– 2024. – № 64. URL: <https://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/36050>

16. Іванієнко В. В. Маркетингові стратегії формування конкурентоспроможного бренду на міжнародних ринках / В.В. Іванієнко, К.В. Ковальчук // Бізнес-Інформ. - №1. - 2022. – С. 444-450. URL: <https://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/29796>

17. Іващенко Г. А. Глобальні тенденції цифрової економіки у сфері міжнародних економічних відносин. Ефективна економіка. 2025. № 12. URL: <https://www.nauka.com.ua/index.php/ee/article/view/8510>

18. Іващенко Г. А. Управління потенціалом міжнародної конкурентоспроможності компанії. *Ефективна економіка*. 2022. № 6. – URL: <https://www.nauka.com.ua/index.php/ee/article/view/103/105>.

19. Левковець О. М. Екосистемні стратегії бізнесу: класифікація та обґрунтування вибору / О. М. Левковець // Сталій розвиток економіки. - 2025. - № 6 (57). - С. 78-88. URL: <https://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/37912>

20. Литвиненко А. О. Трансформація світового ринку в умовах глобалізації / А. О. Литвиненко, О. Д. Литвиненко // Міжнародні економічні та суспільні відносини: стан, проблеми, перспективи розвитку : монографія / за ред. Л. М. Савчук, М. В. Корнєєва. Дніпро: Пороги, 2021. С. 69-110. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/26941>

21. Малярець Л. М. Стратегія ефективності використання експортно-імпортного потенціалу / Л. М. Малярець, О. В. Денисюк, О. П. Куліков та ін. // Проблеми економіки – 2023. - №1 (55). – С. 49 – 57. URL: <https://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/34078>

22. Музиченко А. О. Стратегії залучення інвестицій в українську економіку: прогнози й виклики / А.О. Музиченко, Т.С. Овчаренко, Т.Є. Сігаєва // Академічні візії. – 2023. – № 23. URL: <https://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/30639>

23. Собакар М. В. Розробка та реалізація стратегії розвитку підприємства в умовах сучасної економічної динаміки / М. В. Собакар, А. С. Ісаков // Вісник ПДАУ (Економіка, управління та фінанси). - 2025. - № 4. - С. 32 – 40. URL: <https://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/38424>

Інформаційні ресурси в інтернеті

24. Аналіз міжнародних ринків [Електронний ресурс] // ПНС ХНЕУ. Режим доступу : <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=6857>

25. Сайт The World Bank. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:http://info.worldbank.org/etools/kam2/KAM_page5.asp

26. Сайт The World Economic Forum. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.weforum.org>

27. Стратегія інноваційного розвитку України на 2009-2018 роки та на період до 2039 року. Міністерство економіки України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http:// www.in.gov.ua](http://www.in.gov.ua)

28. Сайт персональних навчальних систем ХНЕУ ім. С. Кузнеця. Дисципліна «Міжнародні стратегії» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=6844>